

Protokoll fra Sommertinget i Fanne Otting, holdt på Lønset 19 Jun 1780.

Møre og Romsdal fylke, Romsdal sorenskriveri, Tingbok 1A 16, 1775-1788, s.207a

http://arkivverket.no/URN:rg_read/31141/209/

Anno 1780 d: 19de Junii blev det ordinaire Somer Ting for Fanne Otting holdet paa Lønset overværende Kongl: Majsts Foged Sr Jacob Andreas Eeg, og følgende 8te Eedsvorne Laugrettes mænd, Erich Olsen Berg, Ole Toldaas, Ole Aspehoel, Peder Knudsen Vedelven, Erich Bersviig, Jacob Thomesen Røbech, Jon Sollien og Børre Kleve.

Hvor da først blev Publiceret de forhen bekiendtgjorte forord: og ordres, dernest

1. Otte Torstensens Skiødte paa $\frac{1}{2}$ Wog i Ellingsgaarden
Dat: 17de April 1780
2. Johan Larssen Strandes Obligation til Sr Peter Møller
Dat: 16de Octobr 1779, stor 58rd 18s:
3. Peder Olsen Echerens Obligation til Knud Anderssen Nessie,
stor 80rd Dat 16de Novb 1779
4. Marke skielle imellem opsidderne paa gaarden Aarøe Dat: 12 Junii 1779
5. Hr Cap: von Klingenberges Contract til Anders Olsen Istad om en part i gaarden Aarøe
Dat 15de Dec: 1779

Hvorpaa blev Sagene foretaget

Causa 1. Hr Provst Meyer havde mundtlig ladet indstevne følgende for Resterende Præsterettigheder Sc: Ole Biørstad for 12rd 2ort 20s: Anders Hagen 4rd 2ort 12s: Johan Jelset 7rd 3ort 4s: og Ole Talset 10rd 12s: Derfor Dom at lide med Processens omkostning, Stevne vidnerne Lænsmand Knud Fuglset og Ingebrigt Giære Afhiemlede Stevnemaalet Endelig. Af de indstevnede, møtte alleene Anders Hagen – Hvorefter Provsten lod indlevere Regninger for enhver saalydende: Anders Hagen tilstod Kravets Rigtighed. Hvorpaa Provsten begierede Lavdag for de udeblevne til Høste Tinget, og Dom over Anders Hagen for de Skyldige 4rd 2ort 12s: med Processens omkostninger at erstatte 2rd hvorpaa blev

Eragtet

at Sagen mod Anders Hagen optages til Doms og at de øvrige udeblevne sc: Ole Biørstad, Johan Jelset og Ole Talset, gives Lavdag til Høste Tinget, Sagen at tilsvare eller Dom at lide.-

Causa 2. Sr Paust havde mundtlig indstevnt Ole Olsen Fransæte for Gield 5rd og derfor Dom at lide, med Processens omkostning. Ole Franssæde mødte, vedtog Stevnemaalet og tilstod Gielden. Citanten paastod derefter Dom for Kravet og i Processens omkostning 7ort. Hvorpaa blev

Dømt

Ole Franssæde som selv inden Retten har tilstaaet Rigtigheden af det paastevnte Krav, Dømmes hermed at betale same til Citanten Sr Paust med 5rd og i Processens omkostning 7ort som inden 15 Dage under Excecution udreedes.

Causa 3. Peder Øwne havde mundtlig forelagt Lars Larsen Nessie for Resterende auctions penge 3rd 3ort 11s: og derfor Dom at lide med Processens omkostning. Stevne vidnerne Lænsmanden Knud Fuglset og Ingebrigt Giære afhiemlede Forelægget Endelig. Lars Nessie møtte ikke, Citanten paastod derefter Dom for Fordringen, og i Processens omkostning 2rd. Hvorpaa blev

Dømt

Da Lars Larsen Nessie hverken efter Stevnemaal eller forelæg har villet møte for at tilsvare Sagen, er det troelig han indtet mod Søgemalet har haft er(?) erindre og i den anledning Dømes Lars Larsen Nessie at betale Citanten de Resterende auctions penge med 3rd 3ort 11s: og i Processens omkostning 2rd, som inden 15 Dage under Execution udreedes.

Causa 4. Paa Hr Kamer Rd. Alsings vegne møtte Sr Henrich Løche og tilkiende gav at han til dette Ting ved muntlig varsel havde ladet indkalde efterskrevne hans landbønder Naml: Lasse Lassen Kortgaard, Erich Erichsen Solemdal, Ole Andersen ibdm og Ole Knudsen ibdm, Iver Knudsen Giære, Erich Larsen Talset, og Ole Larsen ibdm, Knud Erichsen yttre Møysset, og Ole Knudsen ibdm, Ole Olsen Aspehoel, Ole Olsen Indre Hougen, Ole Andersen Toldaas, Erich og Niels ibdm, Peder Estensen Hægnes og Christopher Olsen ibdm fordi alle disse Bønder som ere udi hans Osens Jern Værks Circumference, havde paa en Selv Raadig maade tiltaget sig at brænde tiære, Skougen til Ruin, men Værket til aller største Præjudice. Derom at anhøre Videre og Dom at lide med Processens omkostning.

Stevne Vidnerne Lænsmand Knud Fuglset og Ingebrigt Giære afhiemlede Stevnemaal Endelig. Ingen af alle de indstevnte møtte. Sr Løche paa Hr Kamer Raadens vegne tilkiendegav at da hverken de indstevnte Vidner, eller Forbryderne selv, møtte, Refererede han Citantens videre Søgemaal, saavel ved Confirmations Stevnemaal som Vidners Førelse til næste Ret. Hvor paa Eragtet at Sagen udsettes til næste Høste Ting med Lavdag for alle de indstevnte, og forelæg finder Faldsmaal for de udeblevne Vidner Iver Øren og Ole Sotaaen.

Causa 5. Paa Hr Kamer Raad Alsings vegne tilkiendegav Sr Henrich Løche at have til dette Ting ved muntlig Kald og Varsel indstevnt efterskrevne, for Resterende Kirke Tiende sc: Christen Sigerset for 2ort 22s:, Ole Schiersaaen for 1778 og 79, 1rd 2ort 16s:, Peder Schierslien for 3ort 10s:, Arne Hagen 2ort 9s:, Johan Jelsehougen 2ort 14s:, og Peder Istad til 1779 aars udgang 3rd 12s:, derfor at lide Dom med Processens omkostning at erstatte.

Stevne Vidnerne Lænsmand Knud Fuglset og Ingebrigt Giære afhiemlede Stevnemaal Endelig. Johan Jelsehougen møtte og tilstod Rigtigheden af de paastevnte 2ort 14s:

Ole Schiersaaen møtte og tilkjendegav ej at være Kamer Raaden skyldig 1s: men at have betalt all Resterende Kirke Tiende. Sr Løche sagde, at naar Ole Schiersaaen ved sin Eed her inden Retten kan godtgjøre at have betalt det paastevnte, bortfalder Fordringen, men i mangel deraf paastod Componenten Dom for Kravet. Hvorpaa Ole Schiersaaen aflagde sin Corporlig Eed at have betalt Hr Kamer Raad Alsing all Resterende Kirke Tiende til den tiid, saa han ej i saa maade var skyldig Kamer Raad den Ringeste.

Christen Sigerset møtte og Erbød at aflægge Eed paa at have betalt Kamer Raad Alsing den paastevnte Kirke Tiende. Hvormed Sr Løche paa Kamer Raadens vegne var fornøyet. Hvorpaa Christen Sigerset aflagde sin Corporlig Eed at have betalt den anførte Kirke Tiende, saa han ej var Kammer Raaden det Ringeste Skyldig. Peder Schierslien møtte og tilstod Rigtigheden af de paastevnte 3ort 10s: Peder Istad møtte og tilstod at være Skyldig Hr Kamer Raad Alsing Kirke tiende for 4re aar med 3rd 12s: Arne Hagen møtte ikke. Hvorefter Componenten paastod Dom for de møedende der har tilstaaet Deres Debet, og omkostninger af enhver 7ort, og forelæg til Høste Tinget for den udeblevne Arne Hagen. Hvorpaa blev,

Eragtet

at Sagerne mod de møedende optages til Doms, men Arne Hagen lavdages til Høste Tinget at møde Sagen at tilsvare eller Dom at lide.

Causa 6. Sr Løche paa Hr Kamer Raad Alsings vegne havde mundtlig ladet indstevne afgl: Peder Indre Aarøes Arvinger med Formyndere Torsten Fuglset, Iver Brogstad og Lars Røbech, for Resterende Landskyld af et Pund i Røbech fra 1757 aars Begyndelse til 1776 aars udgang som er 19 aar¹ a lort 16s: er 7rd 3 ort 16s: Derfor Dom at lide med Processens omkostninger. De indstevnte møtte ikke, thi blev Sagen udsadt til Høste Tinget med Lavdag for de udeblevne.

Bendix Hatlen og Lars Ellingsgaarden fremstod for Retten og Declarerede at den imellem demem værende Proces var forligt. Da Bendix Hatlen igientog same mod Lars Ellingsgaarden udtalte ord, og havde ej Ringeste paa ham at sige, hvorved de Declarerede Sagen ophævet imod at Bendix Hatlen betaler Lars Ellingsgaarden 10rd og i anvendte omkostninger 1rd.

Publ. Erich Olsens Bøxel Seddel paa 1/2 vog i gaarden Stoché med 15 mk i Stochehougen, Dat: 16de Dec: 1779 i Revers anvist til Tuugthuset 6s:

Publ: Søren Sørensens Bøxel Seddel paa 1/2 vog i Stoché samt 15 mk i Stochehougen Dat: 16de Dec: 1779 Revers anvist. Til Tugthuuset bet 6s:

Publ: Kamer Raad Alsings Obligation til de Meincheske arvinger stor 1500rd Dat: 24de Febr 1774.

Capitain Klingenbergers Obligation til de Meincheskes Arvinger stor 600rd Dat: 30de Oct: 1778.

Causa 7. Hr Foged Eeg havde mundtlig ladet indstevne Ingrie Anders Datter Sollien for 3die begangne lejermaal² og derfor at lide Dom til Straf for hændes forbrytelse. Stevne Vidnerne Lænsmand Knud Fuglset og Ingebrigt Giære afhieledede Stevnemaalet Endelig. Den indstevnte Ingrie Anders D Sollien møtte tilligemed hændes forsvar Lænsmand Knud Fuglset. Efter tilspørsel tilstod hun selv frivillig at have begaaet 3de Lejermaal. Derpaa indleverede Fogden, Sogne Præstens Attest saalydende: Fogden paastod at denne Ingerie Anders Dr Sollien maatte vorde tildømt at arbejde udi Tronhiems Tugthuus 6 aar efter forordningens lydende. Lænsmand Knud Fuglset som af amtet opnævnte forsvar for denne indstevnte, forestillede at da dene Ingrie Anders Dr er et eenfoldig meniske der ej havde Kundskab om den Straf som for saadane begangne Forseelse paafulgtes. Saa maatte han henstille alt under Rettens mildeste Dom, da han intet videre til Forsvar for hænde kunde anføre. Som ingen havde videre at tilføre, blev udi Sagen saaledes

Dømt

Den indstevnte Ingrie Anders Datter Sollien har selv inden Retten tilstaaet at have begaaet trende Lejermaal, hvilket og den indleverede Præste Attest bevidner, som da Trende lejermaal under vedbørlig Straf er Forbuden, bliver Ingrie Anders Dr Sollien hermed tildømt for hun begangne 3de Lejermaal, efter Forord: af 26de April 1755, at arbejde 6 aar i Tronhiems Tugthuus, som paa lovlig maade bliver at fuldbyrde.

Fogden Eeg efter amtets ordre tilspurgte Almuen her, ligesom for Waage og Sunds Ottinger er skeed om de ville betale 6s: pr Mand til vedkommende Rodemæstere for Sne brøyting om Vinteren her paa Fannestrands Vejene. Hvortil samtlige svarede jae, at ville betale betalle pr Mand 6s. til Rodemæsterne og dermed for all Sne Brøyting eller opkiørsel af Vejene at være befriet.

Efter at Fogden Eeg saaledes for Waage, Sunds og Fanne Otting havde ladet tilføre den accord som med Almue mand af 6s: Svarelse aarlig var skeed, deraf at bestride de omkostninger som aarlig vil paagaae med Fannestrandens og Osmarkens Vejers opkiørsel om Vinteren med Sne Plouge, saa begiærede han videre tilført den accord som man gjort med alle Rode mænd, boende ved benævnte Vej.

Roderne ere udi tallet 57, følgende accord er med disse Rodemænd giort Knud Bortelie og Jon Sollie nyder hver aarlig 1rd.

Ole Sæter, Anders Stenløs, Knud Ødegaarden, Knud Olsen Istad, Peder Istad, Ole Olsen Istad, Ole Høestaklie, Knud Vedelven, Ole Bøygdelie, Peder Ytterlie, Amund Braset og Lasse Løcheren nyder hver aarlig 3ort.

Niels Kleve, Tron Groven, Ole Olsen Kleve, Børre Kleve, Peder Ness, Søren Stoeche, Tron Røsberg, Knud Røsberg, Ole Olsen Ejde, Niels Schiedsviig, Ole Findsen Opdal, Torsten Opdal, Ole Jelset, Knud Jelset, Anders Hagen, Jon Morch, Erich Mielve, Johan Mielve, Ole Schiersaaen, Bendix Hatlen, Anders Sigerset, Lars ytter Sigerset, Jacob Lønset, Anders ytter Lønset, Just Strandhagen og Knud Strande, Jacob Olsen Strande, Lars Strande, Jon Øver Elsaas |: Capitain Klingenberg forlanger intet :| Torsten Røbech, Thomes Røbech, Capitain Klingenberg for Aarøe, Enken Indre Aarøe, Jacob yttre Aarøe |: Mr John Ord forlanger intet :| Peder Giære, Lars Berg, |: Provst Meyer forlanger intet :| Jesten Øverland, Knud Fuglset, |: General Aud: Koren og Mr Ab. Schielderup forlanger intet :| alle forbenævnte Rode mæsterne nyder hver aarlig 2ort, hvor i mod De om Vinteren med Snee Plouge holder Vejen aaben og udi behørig stand.

Om alt dette saa anført for Waage, Sunds og Fanne Otting, som almue Mand skal aarlig udbetales, og Rodemæsterne for umage aarlig skal nyde, begiærede Fogden, hanem maatte meddeles et Document i lovlig Form forfattet, underskrevet og Forseget for same efter den hans tilstillede ordre at indfinde til Amtet, som blev accorderet.

Causa 8. Ole Ejnersen Søllesnes, havde mundtlig indstevnet sin Søn Peder Berg for manglende opfyldelse af løfte i at yde til hanem aarlig 2 Tønder Korn. Derfor at lide Dom med Processens omkostning. Stevne Vidnerne Lænsmand Knud Fuglset og Ingebrigt Giære afhiemlede Stevnemaalet Endelig. Den indstevnte møtte ikke, thi blev Sagen udsadt til Høste Tinget med lavdag for Peder Berg.

Causa 9. Sr Nordløf paa de Meincheske Arvingers vegne havde mundtlig indstevnet Ole Olsen Bulsøen og Just Olsen Berg for Resterende Landskyld den første 9rd 1ort 16s: og den sidste 7rd 3ort 8s: derfor Dom at lide med Processens omkostning. Stevne Vidnerne lænsmand Knud Fuglset og Ingebrigt Giære afhiemlede Stevnemaalet Endelig. De indstevnte møtte ikke, thi blev Sagen udsadt til Høste Tinget med lavdag for Ole Olsen Bulsøen og Just Olsen Berg.

Causa 10. Sr Nordløf havde mundtlig ladet indstevne følgende for begangne lejermaal, Knud Andersen Sollien, Knud Olsen Søllesnes, Marithe Lars Datter Berg og Marthe Ols Datter Røbech, derfor Dom at lide til Bødgers udredelse. Stevne Vidnerne afhiemlede Stevnemaalet Endelig. De indstevnte møtte ikke. Sr Nordløf anviste derpaa Sogne Præstens attest om lejermaalenes Rigtighed, hvorefter blev paastaaet Dom til Bødernes udredelse hvorpaa Sagen blev optaget til Doms.-

Causa 11. Sr Iversen havde mundtlig indstevnet Ole Ulleland for giæld 2ort og derfor Dom at lide med Processens omkostning, Stevne Vidnerne afhiemlede Stevnemaalet Endelig. Den instevnte møtte ikke, thi blev Sagen udsadt til Høste Tinget med lavdag for Ole Ulleland –

Causa 12. Hr Foged Eeg som actor havde mundtlig indstevnet Ole Bendixsen Hatlen for begangne lejermaal med et Stumt og uconfirmeret qvinde meniske Marithe Lars Datter³, som tillige var indstevnet til Doms lidelse for denne af Dem begangne forseelse. Stevne Vidnerne Lænsmand Knud Fuglset og Ingebrigt Giære af hiemlede Stevnemaalet Endelig. De indstevnte, Ole Bendixsen Hatlen og Marithe Lars Datter møtte tilligemed den sidstes Forsvar Lænsmand Knud Fuglset. Hvorefter Fogden tilspurgte Ole Bendixsen om han tilstod at have begaaet det paastevnte lejermaal med det Døve og Stumme qvinde meniske Marithe Lars Datter, hvortil han svarede jae, at have begaaet lejermaal med hende.

Marithe Lars Datter som nærværende kunne ej svare det Ringeste uden med gebærder, hvoraf der kunde Sluttes at hun med den indstevnte Ole Bendixsen havde haft legemlig omgang.

Hvorefter Fogden indleverede Sogne Præsten Hr Provsten Meyers Attest saaledes. Fogden paastod derefter at Begge disse indstevnte for denne Deres begangne Forseelse, i følge loven maatte tildømmes for at arbejde udi Tugt Huuset saa lang tiid som for saadan Forseelse er bestemt.

Lænsmanden Knud Fuglset som opnævnt Forsvar for dette Stume Qvinde meniske, forestillede at da hun ej havde mindste skiønne om den Straf som paafølger saadann eller andre forseelser, formoedede han at hun for Tugthuus arbejde maatte befries, som et meniske der ej kunne gjøre mindste forskiel paa nogen ting, af hva der var Ret eller ikke, og til saadan ende var det han indlod Sagen under Rettens mildeste Dom. Som ingen havde videre at tilføre, blev Sagen optaget til Doms.-

Den 20de Junii blev udi Sagen saaledes

Dømt

For sammenhafte begaaede Lejermaal før Confirmationen ere indstevnte Ole Bendixsen Hatlen og Marithe Lars Datter, hvilket af Ole Bendixsen Hatlen er inden Retten tilstaaet, men da Qvinde menisket Marithe Lars Datter er baade Døv og Stum og ej kan tale, og altsaa ej kan faae begreb om hvad Ret eller uret er, men Alleene Drives af en Naturlig Drift til hva hun kan faa for sig og øves udi efter saavidt hun kan fatte, der er hos saadanne Stume og Døve menisker Ringe, og derfor ej kan vide om saadan samenleje er Synd eller ikke, som maae regnes Ole Bendixsen Hatlen til ansvar, der ventelig har lokket og forført hende dertil, som hun har anseet saadant for ligegyldigt, og derfor kan saadane Døve og stume menisker ej forbindes til de pligter og den Straf, som den der har alle Sanders Fuldkomne brug forpligter til, og i den anledning frifindes dette Døve og Stume Qvinde meniske Marithe Lars Datter for Straf for hændes begaaede lejermaal før Confirmationen, den hun efter sin beskaffenhed aldrig kan admitteres til, men Drængen Ole Bendixsen Hatlen der har begaaet lejermaal med saadant nesten Vanvittigt meniske, der er Døv og Stum, bør derfor efter forord: af 2den Sep: 1745 at arbejde i Tronhiems Tugthuus 1 aar som lovligen bliver at fuldbyrde -

Fotnoter

¹ Her har det blitt en regnefeil. Fra og med hele 1757 til og med hele 1776 er 20 år, ikke de 19 årene som blir lagt til grunn for å beregne resterende landskyld. Det var da enda godt regnefeilen ikke gikk i favør av øvrigheten.

² I kirkeboka for Bolsøy 1759-93, side 53, den 08 Aug 1779 Døbt Et Uægte Barn N: Christen. Moderen Ingri er 3de gange behoret(?), og er andengang udlagt til Barnefaderen Ægte Manden Ole Øver Ejde. Fad: Niels Schiesvigen, Jacob Pedersen, Ole Iversen Eidsbøen, Marith Røsbøen, Guri Hognæs.

³ I kirkeboka for Bolsøy 1759-93, side 53, den 01 Jan 1780 Døbt et uægte Barn N: Ole. Moderen Martha Ols Datter uconfirm: og tillige Stum, udlagt til Barne Fader Ole Bendixs: Hatlen. Fad: Jacob Lønset, Peder Strande, Margret Strande, Marie Schierslien, Kirsti Echren. (Enten er Larsdatter i protokollen feil, eller så er Olsdatter i kirkeboka feil.)